

Een selectieve

Steden hebben toeristen nodig, omdat ze geld in het laatje brengen. En toeristen houden van onze oude Vlaamse steden met hun prachtige gebouwen, interessante musea, modewinkels en heerlijke restaurants. Toch worden steden steeds kieskeuriger: 'We moeten onze stad beschermen tegen toeristen.'

liefde

Steden houden niet langer van elke toerist

JANINE MEIJER

België heeft, voor een klein land, opmerkelijk veel steden met een historische stadskern. En als buitenlandse toeristen érgens dol op zijn, dan is het op een plein vol schitterende gildehuizen of een eeuwenoude kathedraal. Een begijnhof met van die schattige huisjes of een imposant stadhuis uit de renaissanceperiode doen het ook altijd goed. Als het maar minstens zes eeuwen oud is en de toerist het gevoel geeft in een openluchtmuseum rond te lopen.

De Belgische overheid is zich daar zeer van bewust en spreekt de potentiële toerist rechtstreeks aan. 'Maakt u graag een ritje per koets door het oude stadscentrum van Antwerpen? Of kuiert u liever door de pittoreske straatjes van Brugge? Alle kunststeden van België hebben voldoende verscheidenheid en kwaliteit in huis om u een aangenaam verblijf te bezorgen', zo staat er te lezen op de officiële overheidssite belgium.be.

Maar wat als de toerist té enthousiast wordt en in groten getale onze kleine steden overrompelt? Hoe kan je van een stad genieten te midden van een mensenmassa? En belangrijker nog: wordt het authentieke van ons cultuurhistorisch erfgoed dan niet ondermijnd, terwijl dat juist onze grootste troef is?

Herstel van middeleeuws stratenplan

Vijf steden zijn door de dienst Toerisme Vlaanderen uitgeroepen tot 'kunststeden': Brugge, Antwerpen, Gent, Mechelen en Leuven. De vzw Kunststeden behartigt de belangen en tekent een eensluidend beleid uit. Brussel schuift ook regelmatig aan bij het overleg van de vzw Kunststeden, maar heeft als hoofdstad van Europa een andere positie, omdat het ook een grote groep zakentoeeristen aantrekt. Brussel is met 45 procent goed voor bijna de helft van alle overnachtingen van toeristen in ons land, zo blijkt uit een recent rapport van de vzw Kunststeden. Brugge volgt op een tweede plek met ruim dertig procent van de overnachtingen, Antwerpen krijgt bijna één vijfde van de toeristen op bezoek. Daarna volgen Leuven en Mechelen met ieder amper twee procent.

Veruit de meeste toeristen in de kunststeden komen uit Vlaanderen. Daarna volgen de ons omringende landen: Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Amerikaanse, Japanse en Chinese toeristen vertegenwoordigen slechts een kleine minderheid. Dit blijkt ook uit het antwoord op de vraag hoe de toeristen naar ons land zijn gereisd. Voor bijna de helft is de auto het belangrijkste transportmiddel. Daarna volgen het

vliegtuig, de trein of de touringcar. Kunststeden vzw peilde in haar onderzoek tegelijk naar het imago van onze kunststeden. Over het algemeen is de toerist zeer tevreden na een bezoekje aan ons land. Onze steden worden omschreven als 'mooi, authentiek, goed onderhouden en met typische architectuur'. Het belangrijkste minpuntje is de drukte: 'hectisch, veel verkeer, chaotisch en te veel lawaai'. Wie Brugge weleens heeft bezocht tijdens een zomerse vakantie dag kan dat moeilijk ontkennen. Kuddes toeristen worden schouder aan schouder voortgedreven langs de toeristische highlights. Het is lastig om dan nog van een authentieke ervaring te spreken. Ook voor de Bruggelingen zelf wordt de situatie onhoudbaar.

Burgemeester Renaat Landuyt van Brugge windt er geen doekjes om: 'We moeten onze stad tegen de toeristen beschermen. De leefbaarheid staat onder druk. Brugge moet vooral een leefruimte zijn en geen exploitatieterrein. We voeren op dat vlak een streng beleid. Er is een hotelstop en een vakantiehuizenstop. We beperken het aantal rondvaarten en ook het aantal toeristische wandelingen door de binnenstad.'

'Brugge is een prachtige plek, maar als we niet ingrijpen wordt de stad uitgeleefd door toeristen. Op dit moment brengen we het centrale plein voor het Concertgebouw terug in zijn oorspronkelijke staat. We gebruiken daarbij een stratenplan uit de vijftiende eeuw. We willen herstellen wat ooit is misgelopen en de oude sfeer terughalen.'

Een volgende stap is het weren van het openbaar vervoer uit het oude centrum, gaat Landuyt verder. 'Onze droom is een stadscentrum zonder lijnbussen. We willen naar een nieuw systeem met kleinere bussen. Het zware busverkeer schaadt de wegen en de gebouwen. Helaas lopen gesprekken met De Lijn moeizaam. Het illustreert dat wij voluit voor het belang en het behoud van onze historische binnenstad kiezen.'

Maar Brugge is toch afhankelijk van de inkomsten van toeristen? 'Elk jaar bezoeken 7,8 miljoen mensen onze stad, maar slechts 1,2 miljoen boeken een hotelovernachting. De grootste groep zijn dus dagjestoeeristen waar wij relatief weinig geld aan verdienen. Ze komen in touringcars aangereden of arriveren per cruise, maken een wandeling van een uur of twee en stappen daarna in een rondvaartboot. Volgens hun strakke tijdschema hebben ze vaak maar een half uurtje om iets te drinken. In deze toeristen zijn wij niet geïnteresseerd. Brugge zet in op de cultuurtoerist die op zoek

DE STAD KIEST VOOR EEN DUIDELIJKE SPREIDING VAN HET TOERISME IN ZOWEL TIJD ALS RUIMTE

Annelies Storms
SCHEPEN VAN TOERISME IN GENT